

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Analysis Methodica Ivris Pontificii

Venator, Daniel

[S.l.], 1579

VD16 V 541

De Litis Contestatione. Titulus V.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63204](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63204)

270 ANALYS. IURIS PONTIFICII
tam quo fit conuentio principalis: non autem coram
bitro, qui non potest iudicare, nisi de his, qua in compro-
misso continentur, c. cum dilectus, extr. de arb. d. c. accu-
satores, 3. q. 8.

Cuius quis in agendo obseruat arbitrium, eundem
habere iudicem se in eodem negotio dedignari non de-
bet, d. c. accusatores 3 q. 8.

Causa conuentionis & reconuentionis eadem cau-
dici potest, eo quod idem iudex, ijdem litigatores, eadem
instantia, & vna sententia determinanda. Accedit, quod
prohibita appellatione in conuentione, prohibita etiam
in reconuentione censeatur, c. cum dilectus, extr. de orde-
cog. & c. 2. eod.

Iudex, qui non potest per modum conuentionis de cau-
sa cognoscere, consequenter, nec per modum reconuen-
tionis potest, c. si diligenti, extr. de foro comp

DE LITIS CONTESTA- tione.

Titulus V.

Continuatio.

Litis contestatio, cum sit principium & fun-
damentum iudicij, qua omissa, iudex, quasi
potestate iudicandi destitutus, causamq; contro-
uersam ignarus, non possit ad eius definitionem
procedere; litigatores illam nec expressim, nec ta-
cite praetermittere debent, per Afflic. decis. 2. 83.
nu. 4. & Rotam, decis. 88. num. 1.

Quid est Litis Contestatio?

Litis contestatio, est principalis negotij, apud
com-

competentem iudicem, facta narratio, & ad eam
secuta responsio, c. vnico, extr. eod. c. dudum, ex-
tr. de elect.

Quæ causa Efficiens?

Interlocutorium iudicis, & declaratio ani-
mi contestandi litem, c. prout, extr. de dolo, & cõ-
tum. c. penult. extr. de iuram. calum. Vnde Azo
litis contestationem tunc demum valere existi-
mat, quando ea mente fit, vt in ea procedatur: &
protestans, se dicere animo, non contestandi li-
tem, licet postmodum vltius in responsione,
vel in narratione facti negando procedat, non ta-
men litem contestari. nec obest, si dicatur, prote-
stationem facto repugnantem non iuuare prote-
stantem, c. cum M. Ferrariensis, extr. de confit.
illud enim verum est, quando ordinatur ad tol-
lendum factum, facta enim, pro infectis haberi
non possunt: sed si protestatio ordinetur ad tol-
lendam mentem facto, tunc benè operatur, In-
nocent. c. vni. extr. de litis contest. Mynsing. ob-
seru. 74. cent. 3. Speculat. eod. tit. §. nunc dicamus,
num. 14.

Fit autem litis cõtestatio per principales per-
sonas, si sunt tales, quæ possint in iudicio esse, vel
etiam per eorum procuratores, per tutores, cu-
ratores, syndicos, vel actores, c. cum ad sedè, extr.
de restit. spoliat. c. prout, extr. de dolo & contu,
c. cum causam. extr. de iuram. calum. Fit quo-
que litis contestatio per confessionem aduoca-
ti, etiam illicitam, nisi fuerit reuocata, c. cum cau-
sam, extr. de appellat.

Quæ

Quæ Materia litis Contestationis?

Sunt omnes causæ, tam ciuiles, quàm criminales in iudicium deductæ, de quibus non de plano, absque figura iudicij, sed processu iuris habito ordinariè cognoscitur. Is enim cui committitur causa, vt in ea summarie, vel simpliciter, & de plano procedat, debet, neglecto iuris ordine procedere: ita vt statim deueniatur ad testium examen & diffinitiuam, lite non contestata, vel libello exhibito, ita docet Lanfran. in Clem. saepe, verb. de plano, num. 7. de verb. sign. Mynsing. obser. 70. cent. 3. Et hoc differt Delegatus ab Ordinario, quòd, si Delegato causa delegetur, cum clausula, Vt simpliciter, & de plano procedat, præcisè seruari teneatur formam rescripti & commissionis, ita, vt non possit iure ordinario, etiam partibus volentibus, procedere: Secus autem in Ordinario; eius enim volùtati relictum est, num summarie in casibus iure notatis, vel iuris ordine seruato, procedere velit. Vtrunq. n. etiã partibus, vel alterutra parte inuita, ei concessum est, Bart. in tract. suo ad reprimendam, & Clem. saepe, de verb. fig.

Causæ, in quibus solennis iudiciorum ordo non seruatur, notantur in Clem. dispendiosam, de iud. Et sunt, causæ beneficiales, Ecclesiasticæ, causæ decimarum, causæ vsurarum, & causæ matrimoniales: Et aliæ his quatuor annexæ & accessorie. Vt sunt causæ super electionibus, collationibus, promissionibus, præsentationibus dignitatum, & beneficiorum Ecclesiasticorum, &c.

In

In quibus igitur causis simpliciter, & absque figura iudicij, proceditur, in ijs nec libelli oblatio vel litis contestatio necessaria est, quod Socin. in c. quoniam, extr. Vt lite non contestata, eleganter ostendit. Sic quoque, processus in causis appellationum, ob omiffam litis contestationem non vitiatur: si modò in prima instantia litis contestatio sit facta. Nam effectus litis contestationis, durat post sententiam, in causa appellationis, nec per appellationem extinguitur, aut suspenditur, per tex. in c. per tuas, extr. de appellat. & ibidem Innoc. & Rot. decis. 207. & 668. Tamen in Camera imperiali regulariter in omnibus causis ad Cameram, per appellationem, deuolutis, litis contestationem necessariam esse indistinctè, tam in interlocutorijs, quàm diffinitiujs, nec sufficere litis contestationem in causa principali semel factã fuisse, tradit And. Geyl, obser. 76. li. 1. pract. obseruat. ex ordinat. par. 3. tit. 32. §. 4. contra tradit Mynsing. obser. 1. cent. 1.

Quæ Forma litis contestationis?

Forma est, vt per Actorẽ petitio in iure, id est, coram iudice competenti, libello compræhensa proponatur: & per Reum post transactas, ad deliberandum, inducias, vel loco eius, legitimum defensorem, Responso congrua, per verba: (Negotio narrata, prout narrantur, & dico petita fieri non debere) animo contestandi litem fiat, c. offeratur, 3. q. 3. c. 1. extr. eod. Quòd si autem Reus dixerit: Negotio narrata, vel: Negotio petita, litis contestatio non fit, secundùm Specul. de litis contest. lib. 2. §. nunc dicimus, & Bart. C. de litis contest. num. 3. Et ratio est, Quia in libello duo continen-

S tur,

274 ANALYS. IVRIS PONTIFICII
tur, videlicet, narratio, & petitio; quorum hoc
ipsum ius, illud autem factū, respicit. Vt si dico
cūm tenearis mihi in decem, ex causa mutui, (ec-
ce factum, seu narratio) peto te mihi condemna-
ri. (ecce ipsum ius, seu petitio.) Si ergo negetur
alterum tantūm, non est lis contestata. Vnde de-
bet subijci: Et dico, petita fieri non debere: cōtin-
gere enim potest, quōd factum, prout narratur,
negari possit, & tamen secundūm illud condem-
natio iure sequatur, Speculat. d. loco. Quid,
autem peremptoria exceptio, porrecto libello
obijciatur? Et placet, litem contestatam non vi-
deri, c. fin. eod. lib. 6. nec impedire, quōd minūm Re-
us super petitione Actoris litem contestari cog-
tur, exceptis tribus, scilicet, exceptione rei iudi-
catae, transactae, & finitae, c. 1. eod. lib. 6. Lis enim
tunc cōtestatur, cūm iudex per narrationem
gotij causam audire cōeperit, l. vnica, C. eod.
Quod nō fit per exceptiones, vel per positiones,
& responsiones ad eas, sed per petitionem in iure
propositam, & responsionem congruē secutam,
c. vnico, extr. eod.

Quis Finis?

Finis est, vt, cognito causae statu, iudex certō scia-
at, quomodo petitioni libello comprāhensa cō-
formem, vel etiam pro Reo; si eius defensionem
intentione Actoris aequiores sint; sententiam fer-
re debeat, Socin. c. vnico, extr. eod. Mynsing. ob-
seru. 66. cent. 4.

Qui sunt Effectus?

1. Post litis contestationē, iudex nō recusatur.
2. Actiones alioqui interituras; vt sunt pena-
les actiones ex maleficijs, item omnes actiones
per

personales, quarum aliæ anno, aliæ sex mensib. aut minore temporis spatio finiuntur; facit perpetuas, id est, facit, vt ad 40. annos extendantur, & postea transeant ad hæredes, l. sæpè, C. de præscript. 30. & c. l. non autem, ff. de perp. & temp. act. l. in honorarijs, ff. de act. & oblig. Excipitur actio de dolo, quæ non perpetuatur per litis contestationem, l. fin. C. de dolo.

3. Post eam causa fit vsuraria, quæ prius non erat, l. lite, ff. de vsur.

4. Interrumpit quamlibet præscriptionem, etiam si sit facta coram arbitro, c. potest, 16. q. 3.

5. Excludit omnes exceptiones dilatorias & declinatorias, c. inter, extr. de sentent. & re iud.

6. Post eam non potest reuocari mandatum procuratoris, nisi certis ex causis, l. post litem, ff. de procurat.

7. Post litis contestationem procurator, vel tutor, domini litis efficiuntur, & procuratores constituere & substituere possunt, l. neq; C. eod.

8. Lite contestata ab alio, quàm à Principe, potest alij causam committere, c. cum Bertholdus, extr. de sentent. & re iud.

9. Post eam iuratur, & probationes recipiuntur, quod ante litis contestationem regulariter non conceditur, tot. tit. extr. vt lite non contest.

10. Actor & Reus ex contestatione, vt ex quasi contractu, inuicè fiunt obligati, paratamq; eo nomine habent inter se, ex sententia & re iudicata, actionem; non secùs, quàm ex quouis alio contractu; civilem & perpetuam, l. 3. §. idem, ff. de peculio, argument. l. 4. ff. de seru. l. actori, C. de reb. cred.

11. Excludit libelli mutationem, & emendationem, quæ eius substantiam concernit: illa enim tantum ante litis contestationem sunt concessa, Dd. in l. 3. C. de edendo.

Quæ Affinia?

Qualibet negatiua responsio, iuri agendi obiecta, citatio, denuntiatio, &c.

Quæ Pugnancia?

Omnes exceptiones dilatoriæ, declinatoriæ, & peremptoriæ impediètes litis ingressum, protestatio, de non contestanda lite, conditionalis responsio, negatio facti & iuris, quod inde profiscitur ante oblationem libelli facta, Soci. ind. quoniam, extr. vt lite non contestata, &c.

AXIOMATA ET SENTENTIAE.

Animus litem contestandi, ex verbis aptis propositis ad litem contestandam praesumitur: quia humana aures talia verba iudicant, qualia foris sonant, c. humana aures, 22. q. 5.

Non solet deterior conditio fieri eorum qui litem contestati sunt.

Nemo in persequendo deteriorem causam, sed meliorem, facit.

Post litis contestationem, heredi quoque prospicitur, & haeres tenetur ex omnibus causis.

Omnes actiones, quæ tempore, aut morte, pereunt, semel incluse iudicio, saluæ permanent.

Iudiciorum quasi fundamentum quoddam litis contestatio est, c. ex parte, de verb. signif.

Aduo-

Aduocati responsio, nisi statim sit reuocata, litis contestationem facit, c. fin. 35. q. 9.

Non per positiones & responsiones, sed, per petitionem in iure propositam, & responsionem secutam fit litis contestatio, c. 1. extr. eod.

Nemo tenetur sine libello litem contestari, potest tamen, si velit, solennitatibus renuntiare, c. de causis, extr. de off. deleg.

Multum prodest & potest animi destinatio, c. nuper, extr. de pig.

Litis contestatio facta per personam, quae legitimam personam standi in iudicio non habet, nullius est momenti, Specul. lib. 2. de litis contest.

Litis contestatio habita coram arbitro, non valet coram Ordinario, quo ad diffinitiuam sententiam, licet, quo ad alia, quae sunt coram eis, subsistat, Speculat. d. loco.

Non solum, cum per actionem iudicium instituitur, lis contestanda est, verum etiam vbicunque iudicis officium pro ipsa actione proponitur: Veluti, cum restitutio in integrum non incidenter, sed principaliter postulatur, c. fin. extr. de off. iudicis.

VT, LITE NON CONTESTATA, non procedatur ad Testium receptionem, vel ad sententiam diffinitiuam.

Titulus VI.

Continuatio.

CVM litis contestatio fit de substantiali ordine iudicij, ita, vt, ea omissa, iudicium, quasi viri-